

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

2 Protokolant: staż. Dominika Orłowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Iluminaty Kaczmarek

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2023 r.

sprawy **M. P. i P. P. (1)**

oskarżonych z art. 211 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych od wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 15 września 2022 r., sygn. akt II K 931/21 oraz zażalenia wniesionego przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego na zawarte w pkt III tegoż wyroku orzeczenie o kosztach procesu

1. Na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk prostuje oczywistą omyłkę pisarską zaskarżonego wyroku w opisie czynu zarzuczonego poprzez zastąpienie podanej w nim sygnatury akt III Nsm 312/19 sygnaturą III Nsm 321/19.
2. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że w podstawie prawnej orzeczenia wskazuje art. 627 kpk w zw. z art. 633 kpk oraz zasądza od oskarżonych M. P. i P. P. (1) zwrot wydatków poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego z tytułu pomocy prawnej po połowie, tj. kwoty po 684 zł od każdego z nich.
3. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
4. Zasądza od oskarżonych M. P. i P. P. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego P. D. kwoty po 420 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.
5. Zasądza od oskarżonych M. P. i P. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze po połowie, tj. po 10 zł i wymierza im opłatę za II instancję w kwocie po 150 zł.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 1208/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	

1. **CZEŚĆ WSTĘPNA**

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 15 września 2022 r., sygn. akt II K 931/21

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz	
--	--

niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiążle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p><u>Zarzut z apelacji obrońcy obojga oskarżonych:</u></p> <p>Obraza przepisów postępowania, tj. art. 4 kpk i art. 92 kpk oraz art. 410 kpk poprzez niewyjaśnienie i nieuwzględnienie wszystkich okoliczności sprawy, w szczególności:</p> <p>- szczegółowych, logicznych i spójnych wyjaśnień złożonych przez oskarżonych w postępowaniu przygotowawczym oraz na rozprawie, w których wskazują, że działali w obawie o sytuację wnuka, celem uchylenia grożącego mu niebezpieczeństwa, którego nie można było inaczej uniknąć, że złożyli zawiadomienie dzielnicowemu, że skorzystali z pomocy psychologa oraz że wcześniej sygnalizowali psychologowi wnuka, że są zaniepokojeni tym co wnuk opowiada, a nadto, że złożyli odpowiednie wnioski do sądu i czekali na ich rozpoznanie, a nadto, że impulsem do działania był fakt, że dziecko w lipcu 2021 r. powiedziało, że ojciec go uderzył oraz że zrobi sobie krzywdę, jeśli wróci do ojca, co się wcześniej nie zdarzyło,</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	<p>- zeznań psychologa M. R., która wskazała, że małoletni przyznał, iż powiedział babci, że „nie chce mu się żyć”, a także, że „mógł się żalić babci, że tata podniósł głos”, jak i tego, że oskarżona zgłaszała świadkowi w 2021 r., że dzieje się coś złego w domu F.,</p> <p>- zeznań H. O. (1), której F. przyznał, że tata krzyczy, że jego brat był uderzany, że on robi wszystko co tata chce, z uwagi na jego zachowanie, jak i że była awantura podczas której partnerka ojca L. C., chwyciła za nóż, nadto, że państwo P. byli zatroskani sytuacją wnuka,</p> <p>- zeznań D. P., który podał, że przed zatrzymaniem wnuka oskarżona sygnalizowała mu, że docierają do niej informacje o nieprawidłowych sytuacjach w domu wnuka, jeszcze zanim dziecko zostało zatrzymane, co zgłosił jednostce w W., a także, że państwo P. obawiali się o wnuka,</p> <p>- zeznań P. D., że zdarzały się krzyki i podniesiony głos w domu, że miała miejsce awantura z udziałem noża, aczkolwiek inaczej przedstawiona, że zdarzało mu się krzyczeć nawet na oskarżonych, jak i że nie było ustalonego dokładnego terminu zakończenia wakacji u dziadków, jak i tego, że nie jechał po syna ponieważ otrzymał informację z sądu o wytoczeniu przez oskarżonych postępowania, a nie z uwagi na umówiony termin odbioru, pomimo że potwierdza to świadek A. S. oraz L. C.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Sąd Okręgowy po zapoznaniu się z apelacją obrońcy</p>		

oskarżonych stwierdził, że zarzuty zgłoszono chaotycznie i w sposób niekonstruktywny. Część z nich zaopatrzone w te same argumenty, a prezentacja zarzutów była nieuporządkowana i nie następowała wedle kolejności ich zgłoszenia. Cechy te wpływały niekorzystnie na klarowność środka odwoławczego i utrudniały prowadzenie kontroli instancyjnej.

Przedmiotowy zarzut jest tego przykładem albowiem, mimo że jego schemat (w szczególności wymienione w tym zarzucie przepisy) sugerowałyby niepodważanie oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy, to jednak po zapoznaniu się z uzasadnieniem apelacji należało dojść do przeciwnego wniosku. Dlatego też, Sąd II instancji zdecydował aby kontrolę odwoławczą rozpocząć od zbadania poprawności dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny materiału dowodowego, która jest wyjściową do poczynienia należytych ustaleń faktycznych.

Warto w tym miejscu podkreślić, że przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 kpk jedynie wtedy, gdy: jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 kpk), i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 kpk), stanowi wyraz rozważenia wszystkich tych okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 kpk), jest wyczerpujące i logiczne – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – a nadto

uargumentowane odpowiednio w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt 1 kpk) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 maja 2022 r., sygn. akt II AKA 22/22, Legalis nr 2703487). Ważne jest także, że chociaż przy ocenie dowodów organy postępowania dysponują swojego rodzaju swobodą to jednak czynność ta winna zawsze być dokonywana zgodnie z art. 7 kpk, ze szczególnym uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Ponadto organ meriti zobowiązany jest do zestawienia ze sobą treści wszystkich zgromadzonych w danej sprawie dowodów zarówno osobowych, jak i dokumentowych, dostrzeżenia wszelkich różnic i niespójności wewnętrznych oraz zachodzących pomiędzy poszczególnymi dowodami, a następnie starannego rozważenia wszystkich tych okoliczności zakończonego przypisaniem przymiotu wiarygodności jedynie tym dowodom (bądź też ich pewnym częściom), które zasługują na to w świetle jasnych dyrektyw z art. 7 kpk.

Sąd Okręgowy mając na względzie powyższe wskazania nie mógł się zgodzić z apelującym, że Sąd Rejonowy nie dokonał żadnej oceny dowodów w tej sprawie. Stwierdzenie to, przedstawione w apelacji, poddaje w wątpliwość czy skarżący zapoznał się dokładnie z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku albowiem z jego treści wyraźnie wynika, którym dowodom (bądź ich częściom) Sąd I instancji dał wiarę, a którym przypisania takiej cechy odmówił. Zostały przy tym przedstawione rzeczowe argumenty tłumaczące taki a nie inny sposób oceny dowodów. Należy jeszcze z tego

miejsca podkreślić, że skarżący, który zmierza do podważenia zasadności rozstrzygnięcia poprzez zakwestionowanie oceny dowodów stanowiących jego podstawę, nie może ograniczyć się do prostego jej zanegowania i arbitralnego stwierdzenia, że walorem wiarygodności winny być obdarzone wyłącznie dowody korzystne dla oskarżonego. Obowiązkiem skarżącego jest bowiem wykazanie jakich konkretnie uchybień dopuścił się sąd meriti w kontekście zasad wiedzy – w szczególności logicznego rozumowania – oraz doświadczenia życiowego, oceniając zebrany materiał dowodowy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 221/22). Tymczasem sposób w jaki obrońca podważał ocenę dowodów przeprowadzoną przez Sąd Rejonowy nie spełniał powyżej przedstawionych kryteriów. Apelujący przekonywał bowiem zupełnie bezpodstawnie, że za wiarygodne winny zostać uznane przede wszystkim wyjaśnienia oskarżonych M. P. i P. P. (1) oraz ewentualnie inne dowody, które nie przeczyły przedstawionej przez podsądnych wersji zdarzeń. Obrońca oskarżonych nie widział problemu w kreowaniu tezy o całkowitej wiarygodności wyjaśnień jego klientów, pomimo tego że nie były one dobrze spójne nawet ze sobą nawzajem, nie wspominając już o braku korelacji pomiędzy nimi a pozostałym zgromadzonym w tej sprawie materiałem dowodowym. Sąd odwoławczy nie mógł więc zaakceptować stanowiska skarżącego odnośnie oceny dowodów przeprowadzonej w przedmiotowej sprawie. Pozostając jeszcze przy wyjaśnieniach oskarżonych należało zwrócić szczególną uwagę na brak

wewnętrznej spójności i logiki wskazań podsądnych. M. P. składając wyjaśnienia w postępowaniu przygotowawczym podawała, że kiedy ich wnuk F. D. był u nich w sierpniu 2021 r. mówił o tym, że nie chce wracać do domu i jeżeli tam wróci to się zabije, co miało stanowić asumpt do podjęcia przez dziadków decyzji o zatrzymaniu dziecka u siebie. Tymczasem w trakcie przesłuchania na rozprawie w dniu 7 czerwca 2022 r. podsądna ta wskazała, że wnuk podczas każdego spotkania weekendowego mówił, że jak odwiozą go do W. (do domu rodzinnego) to się zabije. W trakcie tego przesłuchania oskarżona dodała, że w dniu 7 lipca 2021 r. wnuk F. D. opowiedział jej, że tata go uderzył, co zgodnie z linią obrony miało być przyczynkiem do zaniechania oddania dziecka ojcu w umówionym terminie, kończącym wakacyjny pobyt u dziadków. Zastanawiające jest, że skoro oskarżonych tak uderzyły informacje przekazywane im przez chłopca odnośnie niepokojących sytuacji mających miejsce w jego rodzinnym domu, dlaczego w związku z tym od razu nie podjęli żadnych działań zaradczych. Bo przecież po każdym weekendzie gdy wnuk u nich przebywał i miałby mówić, że się zabije kiedy wróci do W., oskarżeni odwozili go do ojca, nikomu nie zgłaszając problemu. Podobnie w lipcu 2021 r., po informacji o stosowaniu przemocy fizycznej F. D. również został oddany przez dziadków pod opiekę ojca, a żadne z nich nie dociekało okoliczności w jakich miała zostać użyta siła fizyczna wobec dziecka i szczegóły tego uderzenia (w jaką część ciała, czym zadana, z jaką siłą, czy były ślady na ciele). Dopiero w sierpniu 2021 r. kiedy w/w miał

przebywać u dziadków cały miesiąc, a więc dysponowali oni odpowiednią ilością czasu na zaplanowanie działań mających na celu uzyskanie prawa do opieki względem wnuka, bez wzbudzania podejrzeń P. D., oskarżeni postanowili nie oddawać wnuka jego ojcu, pod pretekstem chronienia go przed zagrożeniami występującymi dla niego w domu rodzinnym. O braku takich faktycznych zagrożeń w oczach M. i P. P. (1) świadczy zaś to, że wcześniej oskarżeni bez przeszkód oddawali dziecko do jego rodzinnego domu. Wiarygodność oskarżonych M. P. i P. P. (1) poddaje w wątpliwość również fakt, że zawiadomienie o przestępstwie z art. 207 § 1 kk, którego miałby się dopuścić P. D. wobec syna F. złożyli oni w dniu 10 września 2021 r., a więc dzień po tym, jak przyjechali z chłopcem do jego szkoły, gdzie wbrew ich zamysłom, został on oddany pod pieczę P. D.. Wraz z zawiadomieniem złożony został wniosek o zakaz zbliżania się i kontaktowania P. D. z synkiem F. (k. 85-88). Prawdą jest, że oskarżeni, zwłaszcza M. P. wyraźnie negatywnie nastawiona do byłego zięcia (vide: wiadomości tekstowe przekazywane za pomocą telefonu między oskarżoną a oskarżycielem posiłkowym k. 341), podnosili, że informowali wcześniej dzielnicowego o rzekomych nieprawidłowościach w domu wnuka (co rzeczywiście potwierdził świadek D. P.). Jednakże, jak słusznie już dostrzegł Sąd I instancji, musieli oni zdawać sobie sprawę, że nieoficjalne rozmowy z dzielnicowym i nieskonkretyzowane bliżej podejrzenia nie spowodują wszczęcia postępowania karnego przeciwko P. D. o czyn z art. 207 § 1 kk. Wobec tego rozmów tych nie można

traktować tak jak oczekiwalby tego obrońca, a więc jako podjęcia zdecydowanych kroków prawnych mających zapewnić bezpieczeństwo wnukowi i zweryfikowanie przez organy ścigania, czy w jego rodzinnym domu nie dochodzi do popełniania czynów zabronionych.

Bardzo istotne znaczenie w kontrolowanej sprawie (w szczególności przy ocenie dowodów) ma treść opinii psychologicznej autorstwa H. I. (1) sporządzonej w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Wałczu Wydział Rodzinny i Nieletnich o sygn. akt III Nsm 263/21 (opinia z dnia 8 listopada 2021 r.), w której stwierdzono dużą podatność F. D. na wpływ osób trzecich, szczególnie najbliższych i znaczących dla dziecka. Biegła spostrzegła, że małoletni podlega wpływom różnych osób z kręgu osób najbliższych, najsilniejszy do tej pory był wpływ jego ojca i babci M. P. i jest to wpływ zmienny, zależny od bieżącej sytuacji obiektywnej oraz bieżącego nastroju i bieżących preferencji małoletniego. Co godne podkreślenia, aktualny w danej chwili wpływ znaczących osób trzecich może modyfikować treść spostrzeżeń dziecka w danym momencie oraz sposób ich relacjonowania. Ponadto we wnioskach końcowych biegła H. I. wskazała na wysokie prawdopodobieństwo, że dziadkowie manipulują dzieckiem wykorzystując jego chwile słabości, obniżonego nastroju oraz sytuacje, w których jest karcony/ dyscyplinowany przez ojca, o których to czasami opowiada, żali się lub skarży. Biegła uznała, że z całokształtu danych jakimi dysponowała wynikało, że oskarżeni wyolbrzymiają i

przeinaczają wypowiedzi dziecka, nie podejmują także innych, mniej drastycznych niż zatrzymanie dziecka u siebie i złożenie wniosku do sądu, prób wyjaśnienia skarg dziecka, np. poprzez rozmowę z konkubiną ojca dziecka, czy psychoterapeutką M. R., do której F. uczęszczał od października 2019 r., zatem znającą jego osobowość i złożoną sytuację rodzinną. Przytoczone wyżej okoliczności poruszone w opinii psychologicznej w sprawie I. N. 263/21 potwierdzają, że F. D. jest dzieckiem mocno podatnym na wpływ dorosłych osób mu bliskich, a dodatkowo z uwagi na szereg nieprzyjemnych przeżyć z dzieciństwa (w tym porzucenie przez matkę) stara się być lojalny zarówno wobec ojca, jak i dziadków P.. Z pewnością nie pomagała dziecku w tej niekomfortowej sytuacji wynikająca z wiarygodnego materiału dowodowego, w szczególności z zeznań P. D. oraz M. R., presja psychiczna stosowana przez oskarżoną podczas pożegnań z wnukiem, która dodatkowo wzbudzała w nim poczucie winy. Nie jest też wykluczone, że to pod wpływem nacisków ze strony dziadków chłopiec negatywnie wypowiadał się o swoim ojcu w trakcie pobytu u nich w sierpniu 2021 r. Nawet jeżeli tak nie było to należało oczekiwać od oskarżonych, jako osób dojrzałych, z odpowiednią wiedzą i doświadczeniem życiowym, że zanim podejmą tak radykalne kroki na jakie się zdecydowali, najpierw zweryfikują prawdziwość tych informacji (o czym wspominała biegła H. I. (1)). Podsądni doskonale wiedzieli, że F. D. wiele już przeszedł w życiu, a przede wszystkim jest on zaledwie ośmioletnim dzieckiem i mógł pewne rzeczy wyolbrzymiać, bądź błędnie interpretować. Potwierdza

to dobrze przykład opisanego domowej sytuacji z nożem, która według zgodnych zeznań jego ojca i konkubiny L. C. wyglądała zupełnie inaczej. Ponadto oskarżeni winni nade wszystko mieć na względzie by nie dostarczyć wnukowi kolejnych traumatycznych przeżyć. Dlatego tak ważne było to by skontaktowali się z ojcem dziecka – P. D., czy też jego partnerką i porozmawiali o tym, o czym mówił im wnuk i starali się sprawdzić czy sytuacje przez niego opisywane rzeczywiście miały miejsce. Mylili się oskarżeni, że skoro według wskazań wnuka F. to jego ojciec miał być sprawcą przemocy domowej, było to przeszkodą by prowadzić z w/wym rozmowy na ten temat. Takie rozeznanie między dorosłymi i zapoznanie się z wersją zdarzeń od prawnego opiekuna chłopca nie uniemożliwiało przecież ewentualnego zawiadomienia organów ścigania o przestępstwie w czasie późniejszym, a na pewno pozwoliłoby dziadkom lepiej ocenić sytuację. Ojciec - P. D. miał prawo się o tym dowiedzieć. Tymczasem oskarżeni nie zrobili nic by sprawdzić czy sytuacje, o których opowiadał im wnuk faktycznie miały miejsce, co przyznała w swoich wyjaśnieniach M. P.. Takie zachowanie należało ocenić jednoznacznie negatywnie. Zwłaszcza, że jak pokazały wiarygodne zeznania P. D. i jego partnerki L. C. zdarzenia, o których opowiadać miał chłopiec swoim dziadkom zostały zniekształcone i wyolbrzymione. Wymienieni świadkowie logicznie i rzeczowo uzasadnili względami wychowawczymi podejmowanie wobec dzieci konkretnych działań. Na podkreślenie zasługuje tu fakt, że organy ścigania zbadały zgłoszoną sprawę znęcania się przez P. D.

nad synem F. i nie stwierdzono podstaw aby prowadzić przeciwko niemu postępowanie karne. W związku z powyższym Sąd Okręgowy stwierdził, że dokonana przez Sąd I instancji ocena dowodów była pełna, wyważona i obiektywna, zasługując tym samym na akceptację ze strony organu kontrolującego zasadność zaskarżonego wyroku i przypisanie oskarżonym odpowiedzialności karnej za zarzucony im występki art. 211 kk.

Następnie, Sąd Okręgowy mając na względzie wszystkie poczynione wyżej rozważania nie zgodził się z apelującym aby Sąd Rejonowy wbrew regułom procesowym wynikającym z art. 4 kpk, art. 92 kpk oraz art. 410 kpk nie uwzględnił wyjaśnień oskarżonych, wskazujących na ich obawy o sytuację wnuka i cel działania w postaci uchylecia grożącego mu niebezpieczeństwa, którego nie można było inaczej uniknąć. Podkreślić należy, że okoliczności te wynikały jedynie z tej części wyjaśnień oskarżonych, która z obiektywnych powodów nie została uznana za wiarygodną. Pozostały zgromadzony materiał dowodowy nie przemawiał natomiast za tym by rzeczywiście F. D. w okresie od 29 sierpnia 2021 r. do 9 września 2021 r. groziło niebezpieczeństwo, które uzasadniałoby zatrzymanie małoletniego przez dziadków wbrew woli jego ojca. Jak wyżej wspomniano, działania oskarżonych nie miały racjonalnego uzasadnienia. Mimo że F. D. już wcześniej wspominał im o jakichś nieprawidłowościach w jego rodzinnym domu, dziadkowie nie starali się dociec prawdy. W okresie poprzedzającym inkryminowany czyn nie wydarzyło się natomiast nic co uzasadniałoby zatrzymanie

dziecka wbrew woli ojca - jedynej osoby, której przysługiwała pełnia praw rodzicielskich.

Apelujący sugerował, że Sąd Rejonowy nie uwzględnił zeznań M. R. i H. O. (1), w których podawały co mówił im sam F. D., a było to zgodne z tym co relacjonowała jego babcia M. W. wskazaniom apelacji, Sąd Rejonowy uwzględnił powyższe okoliczności i przyznał w całości przymiot wiarygodności zeznaniom M. R. oraz H. O. (1), unikając przy tym błędów logicznych. Należało jedynie uwypuklić indywidualnie do każdej z w/wym okoliczności w jakich chłopiec z nimi rozmawiał. Mianowicie, do H. O. (1) F. D. został zaprowadzony przez dziadków jednorazowo, 16 sierpnia 2021 r., podczas pobytu u nich na wakacjach, kiedy byli oni zdecydowani zatrzymać chłopca, co poprzedzało spotkanie samych dziadków z tą psycholog. Znamienne jest także, że H. O. (1) nie prowadziła terapii psychologicznej F. D. i nie znała dobrze zdarzeń z jego życia, a krótka rozmowa z nim odbyła się w obecności tychże dziadków – M. i P. P. (1). W efekcie również sporządzona przez nią opinia de facto stanowiła powtórzenie relacji przekazanej jej przez dziadków – państwo P., do której dodano kilka okoliczności, na jakie wskazał w rozmowie F. D.. Świadek H. O. sama przyznała, że nie prowadziła badań psychologicznych pomna by nie wpływać na zeznania dziecka, a założyła przy tym, że takie specjalistyczne badania zostaną zlecone w sprawie przed sądem rodzinnym, co faktycznie nastąpiło. Inny punkt widzenia miała zaś M. R., która, jak wyżej zaznaczono, od dłuższego czasu prowadziła terapię psychologiczną F. D., mającą na celu odnalezienie

się w nowym środowisku po porzuceniu przez matkę, a później także stabilizację jego stanu emocjonalnego po bezprawnym przetrzymaniu go przez dziadków. Zdaniem M. R. dziadkowie wyolbrzymiali wypowiedzi wnuka o tym, że ojciec na niego krzyczy, czy też uderzył jego przyrodniego brata. W trakcie prowadzonej terapii M. R. też otrzymywała takie informacje od F. D., jednak po dokładniejszym rozpytaniu dziecka i znając jego sytuację rodzinną i szkolną (problemy z nauką) logicznie wyjaśniła dlaczego nie znalazła podstaw by zawiadomić organy ścigania.

Podobnie nie miał racji skarżący, że w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie zostały uwzględnione zeznania D. P. oraz P. D., ponieważ dowody te w połączeniu z pozostałymi uznanymi za wiarygodne stanowiły podstawę ustalonego w sprawie stanu faktycznego. obrońca oskarżonych błędnie jednak interpretował wynikające z tych dowodów okoliczności przedstawiając je w opaczny sposób, subiektywny bo oparty wyłącznie na opinii M. i P. P. (1). Tymczasem takich wniosków nie można było racjonalnie wysnuć. Jak już bowiem wyżej podano, to że pewne sygnały o nieprawidłowościach w domu rodzinnym F. D. docierały do podsądnych nie upoważniało ich w żaden sposób do zatrzymania dziecka bez woli jego prawnego opiekuna. Oskarżeni powinni najpierw zweryfikować prawdziwość wiadomości przekazanych im przez wnuka, a to powstrzymałoby ich dokonania zarzucanego im przestępstwa. Tego jednak nie uczynili, samowolnie ustalając zdecydowany plan działania, który

zakładał ograniczenie władzy rodzicielskiej P. D. nad synem F. i przyznanie im pieczy nad tym dzieckiem.		
Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych, ewentualnie o zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Ocena dowodów w kształcie dokonanej przez Sad Rejonowy została na etapie kontroli instancyjnej oceniona jako w pełni poprawna. Przeciwnie stanowisko obrońcy było chybione. Apelujący nie miał również racji przekonując, że przy ustalaniu stanu faktycznego kontrolowanej sprawy nie zostały uwzględnione dowody wymienione w zarzucie. Zostały one bowiem ocenione krytycznie i dlatego nie stały się podstawą dokonanych ustaleń faktycznych. W związku z powyższym na etapie apelacyjnym sprawy nie stwierdzono powodów do wydania wyroku reformatoryjnego, czy też kasatoryjnego.		
Lp.	Zarzut	

<p>3.2.</p>	<p><u>Zarzut z apelacji obrońcy obojga oskarżonych:</u></p> <p>Obraza przepisów postępowania polegająca na uznaniu oskarżonych M. i P. P. (1) za winnych tego, że w okresie od 29 sierpnia 2021 r. do 9 września 2021 r. w P. wspólnie i w porozumieniu zatrzymali małoletniego wnuka poniżej lat 15 F. D. wbrew woli ojca małoletniego P. D. powołanego do opieki nad małoletnim postanowieniem Sądu Rejonowego w Wałczu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich, sygn. akt III Nsm 321/19 z dnia 22 stycznia 2020 r., tj. przestępstwa z art. 211 kk.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Przedmiotowy zarzut to kolejny dobitny przykład, wspomnianego wyżej chaotycznego i mało profesjonalnego sposobu formułowania zarzutów przez obrońcę oskarżonych. Choć formalnie zarzut zgłoszono jako zarzut z kategorii obrazy przepisów postępowania, to zabrakło w nim podania przepisów postępowania, które miałyby zdaniem skarżącego zostać przez Sąd Rejonowy naruszone. Zamiast tego wskazano, że obraza przepisów postępowania miałyby polegać na uznaniu winy i sprawstwa oskarżonych co do zarzuczonego im w akcie oskarżenia czynu, czyli jak należałoby wnosić, skarżący nie zgodził się z ustaleniami faktycznymi, na podstawie których stwierdzono, że oboje oskarżeni swoim zachowaniem wypełnili znamiona przestępstwa z art. 211 kk. Tymczasem przeprowadzona kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia nie wykazała żadnych</p>		

<p>nieprawidłowości w procesie oceny dowodów, na której to zresztą należało skoncentrować uwagę w pierwszym rzędzie. Sąd Okręgowy uznał również, że stan faktyczny badanej sprawy ustalono w sposób prawidłowy i ustalenia te w całości zostały oparte na dowodach obdarzonych przymiotem wiarygodności, co w konsekwencji zaważyło na zasadności uznania winy i sprawstwa podsądnych co do zarzucanego im występku z art. 211 kk.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych, ewentualnie o zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania, ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Ustalenia faktyczne dotyczące winy i sprawstwa oskarżonych co do zarzucanego im w akcie oskarżenia czynu były prawidłowe i w całości oparte zostały przez Sąd Rejonowy na wiarygodnych dowodach. Nie było więc powodów uzasadniających wydanie przez organ II instancji wyroku reformatoryjnego, czy też kasatoryjnego.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	

<p>3-3.</p>	<p><u>Zarzut apelacyjny zgłoszony przez obrońcę obojga oskarżonych:</u></p> <p>Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieuwzględnieniu, że oskarżeni działali w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, a niebezpieczeństwa tego nie dało się inaczej uniknąć.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Obrońca oskarżonych bezzasadnie domagał się przyznania, iż w przedmiotowej sprawie wystąpiła okoliczność wyłączająca odpowiedzialność karną oskarżonych w postaci stanu wyższej konieczności, określonego w art. 26 kk. Należy w tym miejscu przypomnieć, że ustalenie tego jest możliwe jedynie w sytuacji kiedy zgromadzone w danej sprawie dowody, pozytywnie ocenione jako wiarygodne, pozwalają na stwierdzenie spełnienia wszystkich przesłanek tego kontratypu. Tymczasem w kontrolowanej sprawie nie było podstaw dla poczynienia takich ustaleń. Wspomniany kontratyp zachodzi w sytuacji kiedy sprawca czynu zabronionego działa w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego jakimkolwiek dobru chronionemu prawem, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć, a dobro poświęcone przedstawia wartość niższą od dobra ratowanego. Ponadto dla zastosowania kontratypu wyższej konieczności, zakładającego celowe zachowanie adresata wspomnianej normy, niezbędne jest poczynienie</p>		

określonego ustalenia co do strony podmiotowej zachowania danej osoby, mianowicie, że była ona świadoma, iż chronionemu prawem dobru zagraża niebezpieczeństwo, że jest ono bezpośrednie oraz, że osoba ta działa z intencją ratowania dobra przedstawiającego wartość wyższą kosztem dobra o niższej wartości (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2019 r., sygn. akt IV KK 230/18, Legalis nr 2213427). Istotną przesłanką warunkującą występowanie kontratypu stanu wyższej konieczności jest też bezpośredniość niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem. W kontrolowanej sprawie już choćby ta ostatnio podana przesłanka z całą pewnością nie została spełniona. Nie miały bowiem charakteru bezpośredniości symptomy niebezpieczeństwa jakie grozić miało F. D. w miejscu jego zamieszkania, ze strony ojca. Jak już wyżej to przedstawiono przy rozważaniach zarzutu w pkt 3.1., jeśli oskarżeni otrzymywali od wnuka sygnały, że w jego domu rodzinnym miało dochodzić do pewnych nieprawidłowości ze strony P. D. wobec małoletnich dzieci, to jednak nic konstruktywnego wcześniej z tym nie robili. Za takie działanie nie sposób było uznać rozmów oskarżonej M. P. z dzielnicowym z jej miejsca zamieszkania. Nieprzekonujące były zatem twierdzenia podsądnych o konieczności nagłego zatrzymania wnuka dla jego dobra, skoro już przy szeregu wcześniejszych odwiedzin mówił, że się zabije jak wróci do domu do W., i nawet po tym jak 7 lipca 2021 r. mówił im o uderzeniu go przez ojca, to również wtedy dziadkowie odwieźli go do domu. W takich okolicznościach inkryminowane działanie oskarżonych rozpoczęte w

dniu 29 sierpnia 2021 r., nie było bezpośrednio poprzedzone żadnym wyjątkowym zdarzeniem, z którego wynikałoby, że dobro dziecka jest faktycznie zagrożone ze strony jego ojca, a wręcz przeciwnie, jawi się jako zaplanowane zatrzymanie dziecka bez zgody jego opiekuna prawnego, z celowo przygotowaną na tą okoliczność dokumentacją od psychologa. Znamienne jest przy tym, iż w opinii prywatnej psycholog nie wskazał na żadne bezpośrednie niebezpieczeństwo grożące dziecku, oceniając jego sytuację jako niespokojną. Nie bez znaczenia jest także to, że M. i P. P. (1) doskonale zdawali sobie sprawę, że ich wnuk musi kontynuować edukację i od dnia 1 września 2021 r. powinien uczęszczać do szkoły podstawowej w W.. Pomimo tego nie zawozili oni wnuka do szkoły, aż do dnia 9 września 2021 r. To zaniechanie z pewnością nie służyło dobru F. D., który tęsknił za kolegami szkolnymi i nie rozumiał zaistniałej sytuacji. Co więcej, oskarżeni nie przyjechali do szkoły aby dobrowolnie przekazać pieczę nad wnukiem, a byli zainteresowani aby przenieść dziecko do szkoły położonej w mieście, w którym sami zamieszkiwali. Kolejną przeszkodą do stwierdzenia występowania stanu wyższej konieczności był fakt, że oskarżeni mogli podjąć inne działania aniżeli wyczerpujące znamiona czynu zabronionego z art. 211 kk, jeśli faktycznie chcieliby uchylić wskazywane przez nich niebezpieczeństwo grożące ich wnukowi. Przede wszystkim mogli przeprowadzić rozmowę z ojcem chłopca w celu ustalenie prawdziwej sytuacji w domu F. D.. Zakładanie przez oskarżonych, że P. D. na pewno zaprzeczyłby sytuacjom opisanym przez F. i nie przyznał się do wyzywania

i krzyczenia na syna, czy też uderzenia go, pokazuje wyraźne ich uprzedzenie i negatywny stosunek do P. D., a także pośrednio potwierdza, że ich inkryminowane zachowanie było zaplanowane, a nie podjęte pod wpływem impulsu, którym były informacje uzyskane od wnuka. Tezy o działaniu w stanie wyższej konieczności, zdaniem Sądu odwoławczego, powstały post factum jako zaplanowana przez oskarżonych linia obrony, którą przyjęli w tym procesie karnym. Należy jeszcze dodać, że dla oceny zamiaru oskarżonych bez znaczenia było to, że w 2019 r. sami oddali wnuka jego ojcu pod opiekę, kiedy F. porzuciła matka, ich adoptowana córka. Okoliczność ta była irrelevantna dla badania zamiaru podsądnych, gdyż miała miejsce w zupełnie innych realiach, gdy oskarżony pracował jeszcze poza granicami kraju.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych, ewentualnie o zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania, ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Zgromadzony w tej sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do ustalenia, że w

kontrolowanym przypadku zostały spełnione przesłanki wyłączające odpowiedzialność karną, w postaci działania w stanie wyższej konieczności. Przeciwnie stanowisko zostało przez ich obrońcę zbudowane jedynie na wybranych dowodach, głównie części wyjaśnień M. P., które nie zasługiwały na przymiot wiarygodności. Przez to tezy apelującego były bezzasadne i chybione, a w efekcie nie mogły liczyć na aprobatę Sądu odwoławczego. Nie było więc powodów uzasadniających wydanie przez organ II instancji wyroku reformatoryjnego, czy też kasatoryjnego.

Lp.	Zarzut	
3.4.	<p><u>Zarzut z apelacji obrońcy obojga oskarżonych:</u></p> <p>Obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 26 kk poprzez jego niezastosowanie, pomimo że działalnie oskarżonych miało na celu uchylenie bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru chronionemu prawem, a niebezpieczeństwa tego nie dało się inaczej uniknąć.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Już na wstępie należy wyjaśnić, iż obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie		

jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 52/21, Legalis nr 2691021). W świetle powyższego nie można było zgodzić się z obrońcą oskarżonych by w przedmiotowej sprawie doszło do obrazy przepisów prawa materialnego, tj. art. 26 kk. Skoro bowiem zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie, że zostały w tej sprawie spełnione wszystkie przesłanki kontratypu stanu wyższej konieczności (o czym było szerzej w pkt 3.3.) to brak było powodów dla zastosowania normy materialnej wyrażonej w art. 26 kk. Sąd Rejonowy nie naruszył więc w żaden sposób wymienionego przepisu, a apelujący winien w tym wypadku zgłosić zarzut odwoławczy z art. 438 pkt 3 kpk i argumentować błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia. Nie miał zatem racji skarżący krytykując Sąd I instancji za pominięcie wyjaśnienia dlaczego nie zastosował art. 26 kk, skoro nie znalazł ku temu podstaw faktycznych.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych, ewentualnie o zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na całkowitą bezzasadność omówionego zarzutu. To zgromadzony w tej sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw dla ustalenia, że zostały wobec oskarżonych spełnione przesłanki działania w stanie wyższej konieczności. Przeciwnie stanowisko zostało przez ich obrońcę zbudowane na tej części materiału dowodowego (w tym zakwestionowanej części wyjaśnień M. P.), która nie zasługiwała na przymiot wiarygodności. Przez to tezy te były całkowicie chybione i nie mogły spotkać się z aprobatą Sądu odwoławczego. Nie było więc powodów uzasadniających wydanie przez organ II instancji wyroku reformatoryjnego, czy też kasatoryjnego.		
Lp.	Zarzut	
3.5.	<u>Zarzut podniesiony w apelacji obrońcy obojga oskarżonych:</u> Niezastosowanie art. 66 kk poprzez warunkowe umorzenie postępowania w stosunku do oskarżonych, pomimo zaistnienia ku temu przesłanek.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Warto rozpocząć od odniesienia się do kwestii okresu inkryminowanego zdarzenia albowiem okoliczność ta, negowana przez obrońcę,		

została wykorzystana jako postulat do zastosowania wobec obojga oskarżonych środka probacyjnego w postaci warunkowego umorzenia postępowania. Co prawda dotyczy ona prawidłowości ustaleń faktycznych i powinna być omówiona w bloku dotyczącym tego zarzutu, jednak tam nie została ona zgłoszona i dlatego z uwagi na jej akcentowanie jako okoliczność łagodząca, Sąd wyjątkowo ustosunkuje się do niej tutaj. Oskarżeni utrzymywali, że wnuk miał u nich przebywać do końca sierpnia 2021 r., czyli dopiero w dniu 31 sierpnia 2021 r. miał zostać przez nich odwieziony do ojca, co prowadzić miało do wniosku, że okres zarzucanego oskarżonym występku powinien rozpoczynać się dnia 31 sierpnia 2021 r. Zastrzec jednak należy, że ta część wyjaśnień oskarżonych nie została przez Sąd Rejonowy pozytywnie zweryfikowana albowiem z pozostałych dowodów osobowych, w szczególności zeznań P. D. wynikało, że chłopiec miał wrócić do domu od dziadków już w dniu 29 sierpnia 2021 r. Wskazania pokrzywdzonego były logiczne albowiem w dniu 1 września 2021 r. F. miał rozpocząć nowy rok szkolny, a więc jego opiekunowie (ojciec i jego partnerka) potrzebowali kilku dni by przygotować go do powrotu do szkoły po tak długiej bo trwającej blisko miesiąc czasu nieobecności w domu. Warto tu też nadmienić, że z zebranego materiału dowodowego wynikało, iż P. D. już od dnia 29 sierpnia 2021 r. próbował się skontaktować z oskarżonymi zarówno telefonicznie, wiadomościami SMS, jak i osobiście przyjeżdżając do ich domu, gdzie jednak nie zastał ani podsądnych, ani swojego syna. Jest też

zabezpieczone w aktach sprawy nagranie z rozmowy telefonicznej oskarżonego z P. D. (data utworzenia 30 sierpnia 2021 r.), które wykonała jadąca z nim w samochodzie po F. jego sąsiadka A. S.. Powyższe okoliczności dodatkowo potwierdzają, że już w dniu 29 sierpnia 2021 r. był zaplanowany i umówiony powrót F. D. do domu. Nie ma przy tym znaczenia, że przed tą datą P. D. miał odebrać z sądu odpis wniosku oskarżonych o ograniczenie mu władzy rodzicielskiej nad synem F.. Ponadto zaznaczyć w tym miejscu trzeba, że na dzień 29 sierpnia 2021 r. jedynym prawnym opiekunem małoletniego F. był jego ojciec, a więc nawet gdyby początkowo umawiał się on z oskarżonymi, że syn będzie u nich przebywał do końca sierpnia 2021 r., po czym uznalby, że dziecko ma wrócić do domu wcześniej, to dziadkowie nie narażając się na odpowiedzialność karną powinni zastosować się do tych wskazań i oddać wnuka ojcu. Oskarżeni natomiast nie odbierali połączeń od P. D., nie odpisywali na jego wiadomości, a dodatkowo opuścili miejsce zamieszkania by uniemożliwić pokrzywdzonemu kontakt z synem. Taki sposób działania ewidentnie ujawnia zamiar i cel towarzyszące zachowaniu oskarżonych, o których mówił w swoich wyjaśnieniach P. P. (1) przyznając się do popełnienia zarzucanego mu czynu, nie kwestionując podanego okresu przetrzymywania wnuka wbrew woli ojca. Konkludując, ustalony przez Sąd Rejonowy okres inkryminowanego zdarzenia był poprawny i nie było żadnych podstaw by modyfikować te ustalenia faktyczne w instancji odwoławczej.

Przechodząc już do zarzutu niesłusznego zdaniem obrońcy niezastosowania przez Sąd Rejonowy wobec oskarżonych warunkowego umorzenia postępowania warto przypomnieć, że sąd może sięgnąć po tę instytucję jedynie w sytuacji, kiedy zgodnie z treścią art. 66 § 1 kk wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo nieumyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. O ile okoliczności popełnienia rozpatrywanego przestępstwa nie budzą wątpliwości i żadne z oskarżonych nie było wcześniej karane za przestępstwo umyślne, to zdaniem Sądu Okręgowego na przeszkodzie zastosowaniu wobec M. P. i P. P. (1) wspomnianego środka probacyjnego stały wysoka społeczna szkodliwość popełnionego przez nich czynu oraz stopień jego zawinienia przez sprawców. Oskarżeni swoim nierozsądnym postępowaniem wywołali u swojego wnuka kolejną traumę albowiem wymagał w związku z tymi wydarzeniami dodatkowej psychoterapii. Zdarzenia z sierpnia 2021 r. miały negatywny wpływ na samopoczucie, stan emocjonalny F., o czym zeznała przesłuchiwana w charakterze świadka M. R.. Ponadto, chłopiec ponownie stał się małomówny i zamknięty, mimo że wcześniej prowadzona terapia w tym zakresie przyniosła pozytywne rezultaty. Nie można też zapominać przyglądając się

postawie oskarżonych, że każdy z nich doskonale zdawał sobie sprawę z traumatycznych przeżyć chłopca w związku z porzuceniem go przez matkę. Dodatkowo, oboje dobrze wiedzieli, że F. z uwagi na problemy psychologiczne musi uczęszczać na terapię i ma przez to również trudności w szkole. Powinni oni tym bardziej powstrzymać się od samowolnego decydowania w ważnych dla niego sprawach, a jeśli już to podejmować wyważone i przemyślane kroki, przede wszystkim konsultować je z jego ojcem, gdyż tylko on był prawnym opiekunem małoletniego F.. Tymczasem oskarżeni bez jakiegokolwiek porozumienia czy zweryfikowania prawdziwości słów wnuka postanowili w tajemnicy przed ojcem zatrzymać go u siebie chcąc stać się dla niego rodziną zastępczą. Nie zważali przy tym na negatywne konsekwencje swoich działań. Dziecko miało przecież stworzoną przez P. D. i jego konkubinę kochającą rodzinę, dobrze funkcjonującą i spełniającą funkcje zarówno wychowawcze jak i opiekuńcze. Wykazało to przecież następczo postępowanie przed sądem rodzinnym, który postanowieniem z dnia 17 listopada 2021 r. oddalił wniosek dziadków dziecka o udzielenie zabezpieczenia w postaci ustanowienia tymczasowego miejsca zamieszkania małoletniego w ich miejscu zamieszkania (odpis postanowienia SR w Walczu o sygn. III Nsm 263/21 k. 141). Żadnej przeszkody dla oskarżonych nie stanowiła również wspomniana już wyżej okoliczność uniemożliwienia uczęszczania przez chłopca do szkoły przez pierwsze dni nowego roku szkolnego, co powodowało dla niego dodatkowe obciążenie psychiczne, niemające z uwagi na

wcześniejsze już trudności w nauce. Sąd Okręgowy uznał, że powyżej przypomniane skutki ich czynu powodowały, że zarówno stopień winy, jak i społecznej szkodliwości czynu były znaczne, co potwierdza wydany przez Sąd Rejonowy wyrok skazujący i pisemne motywy orzeczenia o karze. Ponadto Sąd odwoławczy ma poważne wątpliwości czy orzeczenie wobec podsądnych dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania spełniłoby wobec nich wszystkie cele kary albowiem oskarżeni w dalszym ciągu nie uznają naganności swojego zachowania, subiektywnie utrzymując, że działali wyłącznie dla dobra dziecka. Oskarżony P. P. (1) co prawda w toku procesu deklarował, że przyznaje się do popełnienia zarzucanego mu czynu, jednak treść jego wyjaśnień nie potwierdzała aby faktycznie krytycznie odniósł się do swego postępku i nie powtórzy go w przyszłości. Dlatego też decyzję Sądu Rejonowego o braku podstaw do zastosowania warunkowego umorzenia postępowania wobec obojga oskarżonych oceniono w instancji odwoławczej jako słuszną.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez ewentualne zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania czy też uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Kontrola instancyjna nie potwierdziła by w kontrolowanej sprawie spełnione zostały przesłanki dla zastosowania wobec oskarżonych warunkowego umorzenia postępowania, a nie stwierdzono też aby w związku z propozycją zastosowania tej instytucji z art. 66 kk zachodziły podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku i prowadzenia przez Sąd I instancji powtórnego przewodu sądowego.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3.6.</p>	<p><u>Zarzut z zażalenia pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego:</u></p> <p>Obraza przepisów postępowania, tj. art. 627 kpk w zw. z art. 616 § 1 pkt 2 kpk polegająca na odmowie zasądzenia od oskarżonych zwrotu na rzecz oskarżyciela posiłkowego wydatków poniesionych przez niego na pełnomocnika w sytuacji gdy wydatki te zostały udokumentowane spisem kosztów, były uzasadnione, dotyczyły jednego pełnomocnika, nie przekraczały sześciokrotności stawek, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Na wstępie kilka uwag teoretycznych, niezbędnych aby zrozumieć powody zapadłego rozstrzygnięcia i uznać jego</p>		

prawidłowość. Zgodnie z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie opłaty stanowiące podstawę zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych. Natomiast § 15 ust. 3 tegoż rozporządzenia stanowi, że opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeżeli uzasadnia to: 1) niezbędny nakład pracy adwokata, 2) wartość przedmiotu sprawy, 3) wkład pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, 4) rodzaj i zawilość sprawy. Z kolei § 16 daje podstawę do zasądzenia dla strony kosztów zastępstwa procesowego i kosztów adwokackich wedle umowy pomiędzy klientem a adwokatem, choć ustalona wysokość opłat za pomoc prawną nie musi stanowić podstawy zasądzenia przez sąd poniesionych przez stronę kosztów zastępstwa prawnego (możliwość miarkowania). Przede wszystkim jednak ubiegający się o zwrot wydatku za fachową pomoc prawną powinien udokumentować wysokość poniesionych kosztów a jeśli tego nie chce lub nie jest w stanie uczynić, to wówczas wysokość kosztów ustala się na podstawie stawki minimalnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2018 r., sygn. akt V KK 130/18, Legalis nr 17939607; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2020 r., sygn. akt IV KK 61/20, Legalis nr 2615195).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt kontrolowanej sprawy należy stwierdzić, że pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego P. D. nie udokumentował w odpowiedni sposób faktycznych wydatków poniesionych przez jego klienta z tytułu kosztów pomocy prawnej udzielonej mu do czasu wyrokowania przed Sądem I instancji. Nie można było bowiem uznać za wystarczające przedłożenie przez pełnomocnika spisu kosztów poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego albowiem dokument ten nie poświadcza by P. D. rzeczywiście wydatkował koszty podane w tym spisie, nie wiadomo też na jakie wynagrodzenie pełnomocnik umówił się z klientem. Nie bez znaczenia dla ocenianego zarzutu jest fakt, że pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego nie zgadzając się na proponowane przez prokuratora warunkowe umorzenie postępowania zawniósł o zwrot kosztów równych stawce minimalnej (pismo procesowe z dnia 4 stycznia 2022 r, k. 291), które to żądanie zmienił na ostatnim terminie rozprawy. Jest to wymowne gdy porównać żądanie za reprezentację w dochodzeniu, gdzie według norm przepisanych była to kwota 360 zł, a według spisu kosztów już kwota 600 zł. Pełnomocnik nie wyjaśnił powodów takiej modyfikacji ani przed Sądem Rejonowym ani też przy złożonym środku odwoławczym na orzeczenie o kosztach zawarte w pkt III wyroku. Ponadto Sądy obu instancji nie stwierdziły aby nakład pracy adwokata w tej sprawie, wkład jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz rodzaj i zawilość sprawy uzasadniały przyznanie zwrotu kosztów

<p>zastępstwa procesowego ponad stawki minimalne przewidziane przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. za czynności adwokackie. Wszystko to uzasadniało ustalenie wysokości tych kosztów należnych od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego na podstawie § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Wyliczona przez Sąd I instancji kwota uwzględnia zarówno etap postępowania przygotowawczego, jak i wszystkie terminy rozpraw.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego zwrotu wydatków na pełnomocnika wg spisu kosztów przedłożonego w sprawie.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższego wniosku z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Organ odwoławczy nie dopatrył się podstaw do zasądzenia od oskarżonych na rzecz oskarżyciela posiłkowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie przekraczającej stawki minimalne określone przepisami cytowanego wyżej rozporządzenia.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwiąźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>0.11.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Wyrok Sądu I instancji utrzymano w mocy, za wyjątkiem sposobu podziału kosztów od oskarżonych dla oskarżyciela posiłkowego z tytułu zastępstwa procesowego.</p>	
<p>Zwiąźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Powodem utrzymania wyroku w mocy (poza zmianą opisaną w pkt 5.2.) była niezasadność zarzutów apelacji obrońcy oskarżonych, jak też brak podstaw wskazanych w art. 439, 440 i 455 kpk, uzasadniających zmianę lub uchylenie wyroku poza granicami zarzutów i wniosków apelacji.</p>	
<p>0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>0.0.11.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>Zaskarżony wyrok został zmieniony w punkcie III w ten sposób, że w podstawie prawnej orzeczenia wskazano art. 627 kpk w zw. z art. 633 kpk oraz zasądzono od oskarżonych M. P. i P. P. (1) zwrot wydatków poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego z tytułu pomocy prawnej po połowie, tj. kwoty po 684 zł od każdego z nich.</p>	

Zwięźle o powodach zmiany	
<p>Sąd Rejonowy orzekając o obowiązku zwrotu przez oskarżonych kosztów zastępstwa procesowego poniesionych przez oskarżyciela posiłkowego zaniechał powołania w podstawie prawnej przepisu art. 633 kpk, zgodnie z którym koszty procesu przypadające od kilku oskarżonych lub oskarżycieli prywatnych albo posiłkowych, jak również od oskarżonych i oskarżycieli, sąd zasądza od każdego z nich według zasad słuszności, mając w szczególności na względzie koszty związane ze sprawą każdego z nich. Tymczasem przepis ten określa zasadę, według której winny zostać rozdzielone koszty należne od kilku oskarżonych wobec których został wydany wyrok skazujący (analogicznie przy warunkowym umorzeniu postępowania). Mianowicie koszty takie winny ich obciążać zgodnie z zasadami słuszności, a więc w tym konkretnym wypadku po połowie albowiem każdy z oskarżonych był z równym stopniem zaangażowany w tę sprawę i dotyczyła ona po równo każdego z nich. Nie było natomiast żadnych podstaw prawnych by oskarżonych obciążać tymi kosztami solidarnie. Dokonanie zmiany zaskarżonego wyroku było więc konieczne aby to rozstrzygnięcie było zgodne z obowiązującymi przepisami proceduralnymi.</p>	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości # art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia	

3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
1.	<p>Na podstawie art. 105 § 1 i 2 kpk Sąd Okręgowy sprostował oczywistą omyłkę pisarską zaskarżonego wyroku w opisie czynu zarzuconego poprzez zastąpienie podanej w nim sygnatury akt Sądu Rejonowego w Wałczu „I. N. 312/19” sygnaturą akt tegoż Sądu „I. N. 321/19”.</p> <p>Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sam zwrócił uwagę na powyżej opisaną omyłkę pisarską, którą dostrzegł już po wydaniu zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy zweryfikował, że rzeczywiście taka omyłka pisarska w wyroku wystąpiła. Przepis art. 105 § 2 kpk pozwalał na usunięcie oczywistej usterki w wyroku przez sąd odwoławczy. Dlatego też Sąd II instancji sprostował tę omyłkę</p>	

	orzekając o tym w pkt 1 swego rozstrzygnięcia.
6. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
4.	<p>Zgodnie z art. 616 § 1 pkt 2 kpk do kosztów procesu należą uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika.</p> <p>Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zawarł w zażaleniu wnioski o zasądzenie od oskarżonych zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu w postępowaniu odwoławczym. Wniosek ten podtrzymał na rozprawie apelacyjnej w dniu 9 lutego 2023 r. Przytoczony wyżej przepis oraz art. 636 § 1 kpk w zw. z art. 633 kpk stanowiły podstawę prawną orzeczenia uwzględniającego to żądanie. Wysokość kosztów pełnomocnika będącego adwokatem została ustalona na kwotę 840 zł w oparciu o § 15 ust. 1, § 11 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.). Należność tą rozdzielono między oskarżonych po połowie, tj. po 420 zł od każdego z nich.</p>
5.	<p>Zgodnie z przepisem art. 636 § 1 kpk, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego wniesionego przez oskarżonego ma on obowiązek ponieść koszty procesu, a jeżeli środek ten pochodzi wyłącznie od oskarżyciela publicznego – koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa. Koszty te zgodnie z art. 616 § 1 kpk obejmują: koszty sądowe na które składają się wydatki poniesione przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia postępowania oraz opłaty. W instancji odwoławczej do kosztów sądowych znajduje też zastosowanie przybliżony powyżej art. 633 kpk nakazujący sądowi zasądzenie kosztów przypadających od kilku oskarżonych od każdego z nich według zasad słuszności.</p> <p>Mając na względzie powyższe przepisy, Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonych M. P. i P. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze po 1/2 części, tj. po 10 zł (ryczałt</p>

za doręczenie wezwań i innych pism, określony na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz.U. z 2013, poz. 663 ze zm.). Natomiast na podstawie art. 8 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) została każdemu z nich wymierzona opłata za II instancję w kwocie po 150 zł.

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak